

ПРАВОСЛАВНИЙ УКРАЇНЕЦЬ

Журнал Української Автокефальної Православної Церкви у вільному світі

Видає Українська Православна Церковна Рада

Редагує Колегія

Ціна цього числа 1.00 долар.

Адреса Редакції:
ORTHODOX UKRAINIAN
5160 Harold St.
Detroit, Michigan 48212

Адреса для передплат і пожертв:
Mr. Myron Bezukrownyj
2105 Ardmore
Fort Wayne, Ind. 46804

Published by the Ukrainian Autocephalous Orthodox Church in USA

НОВІ УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

в США й Канаді: на рік — 4.50 дол., на пів року — 2.50 дол.;

в інших країнах — рівновартість 4.50 дол.

Ціна окремого числа 1.00 долар. Набувати в парафіях УАПЦ і в книгарнях.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Статті мусять бути надруковані на машинці в два інтервали або чітко написані. Редакція застерігає за собою право скорочувати статті і виправляти мову та правопис.

ВИЙШЛА У СВІТ

збірка драматичних творів
МИКОЛИ КОВШУНА
під загальною назвою

"ЕПІЛОГ ПРИЙДЕ"

У збірку входять:

"ВОРОН КРЯЧЕ" — драма на 3 дії
з часів великого голоду в Україні 1932-
1933 року.

"ЕПІЛОГ ПРИЙДЕ" — драма на 4 дії
з життя української інтелігенції за Єжов-
щини.

"ПЕРВОМАЙСЬКА ІНТЕРМЕДІЯ" —

комедія на 3 дії з життя колгоспного
села й міста в тридцяті роки.

Відгуки на драматичні твори автора.

Драма про голод надрукована укра-
їнською і англійською мовами.

Збірка коштує 6 доларів.

Книжку можна набути в книгарні В-ва
"Православний Українець" в м. Детройт.

Увага! Священослужителі, дяки, диригенти і вірні! Увага!

Видавництво УАПЦ „Православний Українець“ перевидало вдруге
необхідну в шоденній церковній практиці книгу

Ч А С Л О В Е Ц Ь
(Часослов)

з другого видання Всеукраїнської Православної Церковної Ради
в Києві 1925 року.

Піттверда оправа, добрий папір, чіткий друк.

Ціна з пересилкою тільки 3 долари за примірник.

Набувати в парафіях УАПЦ в США або замовляти у Видавництві.

Orthodox Ukrainian. 5160 Harold, Detroit, Michigan 48212

П'ять років тому, 23-24 серпня 1975 року, в Св.-Андріївському храмі УАПЦ в Детройті, Мічиган, відбулися наречення й хіротонія архимандрита ПЕТРА (Колісника) на Єпископа Січеславського. Хіротонію довершили правлячий Єпископ УАПЦ (Соборноправної) з грудня 1973 року Преосвященний Владика ОЛЕКСИЙ і Високопреосвященний Архієпископ СПИРИДОН з Грецької Автокефальної Православної Церкви в Австралії.

Свою першу Архієрейську Службу Божу нововисвячений Єпископ ПЕТРО відслужив на Різдво Богородиці в цьому ж таки детройтському храмі Св. Апостола Андрія Первозваного в сослуженні настоятеля протопресвітера Олександра Биковця й протодіякона Антона Зозулі на запрошення Парафіяльної Ради й Сестрицтва, яке на цей день перенесло святкування свого сестричного свята.

НА ФОТО: Преосвященний Владика ПЕТРО, Єпископ Січеславський, з духовенством і вірними — учасниками його першої Архієрейської Божественної Літургії перед храмом Св. Апостола Андрія в Детройті.

Мала Рада УАПЦ(Соборноправної) в США й редколегія журналу «Православний Українець» сердечно вітають Преосвященного Владика ПЕТРА з п'ятиліттям успішної архипастирської праці для добра православних українців у вільному світі й молитовно бажають багато років служити в Христовому Винограднику для рідної Української Автокефальної Православної Церкви і всього українського народу.

На довгі літа, Владико!

РІЗДВЯНЕ АРХИПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

Всечесному Духівництву і Вірним УАПЦ у Соборній Україні
та по всьому світі сущим

МИР БОЖИЙ І АРХИПАСТИРСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ

ХРИСТОС НАРОДЖУЄТЬСЯ!

Нині Вселенна радується — СИН БОЖИЙ НАРОДИВСЯ, Який прийшов від Отця Небесного на Землю, щоб народитися серед людей і вказати Власним прикладом дорогу до спасіння і життя вічного.

Збулося пророцтво Пророків із Старого Заповіту про прихід на Землю Месії. Збулося пророче Благовіщення Янгола Гаврила, який відвідав Діву Марію і сказав їй: «У Бога ти ласку знайшла. І ось ти у лоні зачнеш і Сина народиш, і даси Йому ім'я Ісус».

І стривожена Свята Марія озвалася: «Як же це станеться, коли я мужа не знаю».

«І промовив у відповідь Янгол до неї: «Дух Святий злине на тебе, і Найвищого сила обгорне тебе, через те то й Святе, що народиться назветься Син Божий» (Лука, 1, 30-31, 34-35).

І над Вифлеємом ясна зоря засяла. Там Син Божий народився. І туди поспішають пастирі і волхви, щоб дари принести і поклонитися Божому Дитяті. Янголи співають на Небесах, і на Землі несуться радісні урочисті співи по Церквах Божих. Кожна Християнська душа радується, співаючи: Бог Предвічний народився!..

Народився Богочоловік, Спаситель Всесвіту, що з'єднав Небо і Землю, — Найбільший Благовісник Ісус Христос.

Народився ОПІКУН зневажених і бідних, бо й Сам знайшовся у найбідніших умовах — народився у чужих яслах на сні.

Народився ОБОРОНЕЦЬ поневолених і гнаних, бо після Свого народження Матір Божа і Св. Йосип мусли втікати із Божим Дитятком до чужої країни — Єгипту, щоб не вбив Його цар Ірод. Ось так і ми волелюбні Християни знайшлися поза Батьківщиною-Україною, у якій шаліють нині московсько-комуністичні наїзники-іродяни, які переслідують і вбивають Угодників Божих, мучать по концентраційних таборах і в'язницях та психіатричних лікарнях відроджувачів і будівничих Християнської Суверенної України, щоб жити рівноправно зі всіма народами світу у братерській любові і Господній Благодаті, як вчить Творець Нового Заповіту, Якого народження ми нині славимо.

Народився Просвітитель і Преобразуватель Вселенної, принісши Свою Св. Євангелію Любови, Віри і Правди, за Благословенням Якого написали чотири Св. Євангелісти: Матвій, Марко, Лука й Іван. А також багато потрудилися Угодники Спасителя своїми Посланнями, діяннями та Місійною і будуючою працею Апостоли і Пророки, Святі Отці і Матері та всі істинно Віруючі Християни, пояснюючи у ній Господню Мудрість.

І коли Св. Іван Хреститель охрестив Ісуса в ріці Йордані, то тут урочисто благословилося Богоявлення Святої Трійці.

«І охрестившись, Ісус зараз вийшов із води. І ось небо розкрилося над Ним. І побачив Духа Божого, що спускався, як голуб, і зійшов на Нього. І почувся голос із неба, говорячи: «Це Син Мій улюблений, у Ньому Моє благовоління (Матвій, 3, 16-17).

І після сорока днів молитов і посту у пустині, Святий Дух покликав Сина Божого до Великого Благовістя, яке сповнилося надзвичайними Господніми Чудами, яких ніхто і ніколи не творив до Нього і після Нього, бо Він єдиний Син Божий для Всесвіту у вічність.

Христос не тільки повертав сліпим зір, оздоровляв прокажених і біснுவатих, калік та інших безнадійно хворих, ходив по воді, як по твердій землі, але Він во-

«сирешав мертвих. Душі знову поверталися у свої тіла, робили їх живими, і тіла знову сповняли волю душ.

Більше того, після Своїх жахливих мук і трагічного розп'яття на хресті, Христос «Воскрес на третій день, як було написано», про що кілька разів наперед нагадував Він ученикам Своїм. А особливо була трагічно потрясаюча Його Прощальна Мова на Тайній Вечері, яка стала Св. Євхаристією на Св. Літургії. Він дав Свою Господню Любов і Опіку тим, що увірують у Нього. І що з Волі Отця Небесного Він пришле Утішителя ученикам Своїм. Христос заповідає: «Будьте відважні: Я світ переміг» (Іван, 16, 33).

І все збулося по Його Пророцтві. І хто увірував у Нього, ставало по їхній вірі, творилися чуда. І всі бачили, що Він Син Божий. А особливо великий й урочистий був в'їзд Ісуса Христа до Єрусалиму. На поклик Янголів і Архангелів десятки тисяч народу зустрічали Сина Божого, встеляючи Йому дорогу віттям, травою й одежею, вітаючи: «Осанна! Благословенний Той, Хто йде в ім'я Господнє» (Іван, 12, 13).

Отець Небесний дав усі докази, що Ісус Христос Син Божий. І що у Ньому наше спасіння і перемога у всіх перспектах буття у вічність.

Через Свиту Євангелію Нового Заповіту Христос приніс новий позитивний Світ Християнський світогляд, через який Він ДОБРОМ ПЕРЕМІГ ЗЛО. І вказав, що у цьому перспекті гармонії побудований і в радості розвивається Природний Закон Всесвіту. І тільки захляканне людство на Землі сповнене протилежними злодіяннями звичайними, само себе губить. А по смерті тіла, перейшовши до Небесного Світу грішні душі мусять жахливо спокутувати за це свої провини.

А тому й Христос народився між людьми, з Волі Отця Небесного, щоб указати, що всюди має вести позитивний будуючий чинник буття, як у кожній душі, окремих народів, а також і всього людства.

І ось тому, якщо ми хочемо досягнути волі і Незалежності Християнської України, то ми мусимо розбудувати так позитивну велетенську силу Української Нації, у якій мала б бути ведуча пануюча волелюбна Суверенна Державна Місія Української Нації, і в боротьбі перемогли ворожу негативно-невільничу московську диявольську силу і замінила її своїми добротолюбними двигунами Благословенного життя. І в цій боротьбі нам допоможуть Небесні Армії, бо це діє у гармонії Християнського світогляду. Всяк примирення із лихими диявольськими силами, відвертає від нас Господні Небесні Сили, а сильніші дії диявола притягають нас до нього. І тому Українська Нація має виявити свою одержиму авангардну воюючу Місію у цій боротьбі, вповні використовуючи свою свободну волю, яку дарував Господь. Христос все Своє життя провів у непримиренній боротьбі, щоб відділити Господню Правду від диявольської лукавої лжі. І в кожному Християнинові Господь заклав ідеали кращого майбутнього, бо християнин не пристосовується до умов і обставин, а діє навпаки, умови й обставини використовує за своїм ідейним добротолюбним покликанням. І Свята Євангелія вчить нас, як панувати над умовами й обставинами, прогнавши всякий диявольський страх. А також, як відвертати ворожі небезпеки, чи використовувати їх для позитивної перемоги.

І в цьому напрямку Господь виявив Свою Маніфестацію і в Українській Нації на Св. Рівноапостольному Князі Володимирі Великому, який з Волі Спасителя сповнив дві велетенські Місії. Він нині є Небесним Патроном для Української Нації.

Перша, Державна Місія. Він відновив і розбудував Київську Державу Русь-Україну, яка стала наймогутнішою потугою на Сході Європи у 980-му Християнському році. Отже, цього року сповняється Ювілейне Тисячоліття здвигу Київської Володимирської Держави (980-1980). І тому ми волемо згадати у цьому своєму Різдвяному Посланні цю найбільшу державну подію в історії України, яку довершив Св. Рівноапостольний Князь Володимир.

Друга, Християнська Місія. Св. Князь Володимир не тільки сам прийняв Християнство, відаючи всю свою надхненну любов для Бога й України, але він ОХРЕСТИВ усю Українську Націю в Українському Йордані — Дніпрі-Славуті 988-го

року Божого, що припадає Ювілейне Тисячоліття Християнської України у 1988-му Християнському році. І ось тому, коли ми говоримо, що Св. Князь Володимир Великий є Благовірний Рівноапостольний, то цим ми підкреслюємо, що він переріс всякі земні геніяльності і вознісся до Святої Апостольської Місії у Місті Премудрости Божої — Києві, у якого возсіяла Благодать Святого Духа.

Зверніть увагу, що всі Апостольські Призначення відбувалися у Святому Києві. Там, у Св. Києві, Благовістив Св. Апостол Андрій Первозваний. Там, у Св. Києві, довершив дві велетенські Місії Св. Рівноапостольний Князь Володимир. Там, у Св. Києві, Господнім Чудом була Відроджена Українська Автокефальна Православна Церква під Зверхнім Проводом Первоіерарха Митрополита Василя Липківського.

Служіння Богові — служіння Українському Народові, не кривдячи інших, — цю Християнську заповідь добре знав світової слави державний муж Св. Володимир, який був у доброму зв'язку із передовою Християнською країною світу — Православною Візантією. Звичайно, що він був під вирішальним впливом своєї побожної бабусі-Християнки Св. Княгині Ольги, володарки Київської Держави. Та прецінь, Господь ще до народження Св. Володимира обрав його для Свого Рівноапостольного Призначення. І хоч він ще не був охрещений, сповняючи Першу, Державну Місію, але він уже був свідомий, як Християнин по Духові, що він не може сам приймати Християнську Віру, як приватна особа, бо він несе відповідальність за всю Українську Націю. Бо якщо допустити всьому Українському Народові довільний вибір ВІРІ: магометанська, жидівська, будійська, різні спотворення Християнської Віри тощо, то люди через свою несвідомість розірвуть Київську Державу на шматки, тягнучись до чужоземних зверхників. Він передбачав ту віроломну небезпеку, яка нині поколола Українську Націю. І тому Св. Князь Володимир ждав нагоди, за супроводом Янгола-Охоронителя, як для власного ОХРЕЩЕННЯ, так і для ОХРЕЩЕННЯ у Православній Вірі всієї Української Нації. І ми тут нагадуємо, що це Охрещення Русі-України відбулося у Православній Вірі, про що ми співаємо у тропарі Св. Князя Володимира, який керувався Духом Святим і Суверенністю Київської Держави, цебто відповідно до сучасної нашої девізи: Бог і Україна.

Всечесніші Душпастирі! Дорогі Брати і Сестри — Християни!

Славлячи нині Народження Сина Божого, з'єднаємось усі у Святому Духові і Суверенній Соборній Вірі всієї Української Нації — і всі разом зійдемо на Київську дорогу, яку вказав Сам Спаситель Св. Рівноапостольному Князю Володимирі Великому для сповнення двох велетенських Місій, які тепер злилися в одну — Відродження вільної Незалежної Православної України, що тепер повстали у повній силі перед сучасними нашими покіллінами. Будьмо ж гідні свого Призначення, яке тепер накладає на нас, з Волі Спасителя, наш Небесний Патрон Св. Володимир, щоб сповнити їх, які він довершив тисячу літ тому.

Наступають грядучі глобальні військові події, у яких Християнська Україна сповнитиме надзвичайне своє Місійне Призначення. І до цих вирішальних всесвітніх подій нас алярмують Янголи й Архангели, Небесні Патрони України, зокрема Св. Архистратиг Михайло і Св. Князь Володимир, Відроджувач, Будівничий і Опікун УАПЦ мученик Митрополит Василь та всі Святі бути у цілковитому поготівлі для вирішальної боротьби.

І в День Свого Народження Сам Син Божий кличе до боротьби і Благословляє волю і Незалежність для всіх Християнських Народів світу, які є нині гнані і поневолені, щоб возсіяла у них Благодать Святого Духа. І серед них, за добротолюбність, милосердя й витривалість, Православна Україна має особливе Призначення ведучої Визвольної Місії. І в поневоленій Україні уже почули Угодники Божі ці тривожні Небесні голоси. І нині, славлячи таємно і відкрито Народження Сина Божого, вони виступають із одержимістю відвагою в обороні волі і Незалежності Християнської України, яких найбільше по концентраційних таборах і в'язницях. І московсько-комуністичні тирані не можуть їх ані підкупити почестями і матеріальними нагородами, ані ошукати своєю лживою безбожницькою пропагандою, ані застрахати концен-

ОФІЦІЙНА ЧАСТИНА

ВИСВЯЧЕНО ДВА НОВИХ СВЯЩЕНИКИ УАПЦ

За Божественною Архиєрейською Літургією 27 липня 1980 р. Б. в св.Володимирському храмі в Обурні, Н. Й., Преосвященний Владика ПЕТРО висвятив дякона Василя Рубана в сан священника.

Після відбуття практики при цій же ярафії нововисвячений священник о. Василь Рубан прийме обов'язки настоятеля.

Під час архиєпископської візитації парафії св. кн. Володимира в Ройтоні, Ланкашир, Англія, Преосвященний Владика ПЕТРО висвятив довголітнього дякона Миколу Павленка в сан священника з приділенням його до причету цього храму.

Обох нововисвячених пастирів щиро вітаємо і бажаємо успішної праці в Христовому винограднику!

Г Р А М О Т А

В ім'я Отця, і Сина і Святого Духа.

З нагоди Нашого перебування в Богомбереженому місті Манчестері, Ланкашир, Англія, і спільних молитов з Високотреподобним Духовенством і Боголюбивими Вірними проголошуємо здвигнений православними українцями на славу Божу та в честь і пам'ять Святого рівноапостольного князя Володимира — Хрестителя Русі-України храм у Ройтоні — Нашою Катедрою Української Автокефальної Православної Церкви (Соборно-правної).

Катедральний причет затверджуємо і благословляємо в такому складі: протопресвітер Іван Бурма — настоятель,

протоієрей Андрій Дубиновський — постійний духівник, протоієрей Василь Медвідь, священник Микола Павленко.

Катедральний причет разом з Єпархіяльною Радою, Парафіальною Радою, Церковним Хором, Братством і Сестрицтвом проголошуємо Благовісницьким Осередком на всю Великобританію і призиваємо на всіх вседіюче Боже благословення, щоб благовісницька праця всіх Вас принесла багаті плоди на славу Богу, добро Святої Церкви і українського народу.

† Єпископ ПЕТРО

Січеславський єпископ УАПЦ (Соборно-правної), Правлячий Єпископ у вільному світі

Дано в Богомбереженому місті Ройтоні, Ланкашир
17 серпня року Божого 1980-го

ТЕЛЕГРАМА СПІВЧУТТЯ

На вістку про передчасну смерть бл. п. паніматики Анастасії Бурми послано таку телеграму-співчуття від УАПЦ в США:

Глибоко співчуваємо о. Іванові Бурмі й Св.-Володимирській парафії з нагоди закінчення паніматики Анастасії. Вічна пам'ять.

Єпископ ПЕТРО, о. Олександр,
УАПЦ в США

традиційними таборами і психіатричними лікарнями, в'язницями і вбивствами. Вони вільні від диявольського іродяньського страху. Очевидно, у їхніх душах сяють Святі Атарі Сина Божого. Будьмо подібними до них. Проженемо всякі сумніви, а посилюмо нашу Соборну Віру Християнської України, щоб у грядучій боротьбі сповнити наше Місійне Призначення, яке Благословив для нас Спаситель. Бо на те ж і покликав Христос Церкву Свою Святу, щоб ми увірували в Нього і довершили наші ідеали то нашої віри.

І хоч нині там, в Україні, темрява і неволя, але вже збурилися передові ведучі вістунки перемоги. І їхній животворчий Християнський Дух настроїв усю Українську Націю на переможний тон боротьби. І їхній волелюбний дух з'єднався зі всіма Християнськими народами світу, славлячи Сина Божого, Який народився, «Щоб спасти люд Свій весь».

Христос народився! Славмо Його!

† ПЕТРО

Єпископ Січеславський

8 вересня 1980 р. Б.

Всечесному: отцю протопресвітеру Іванові Бурмі, Голові Єпархіяльної Церковної Ради,

Настоятелеві й Причетові Катедри Св. Володимира в Ройтоні

Членам Єпархіяльної і Парафіяльної Ради, Голові Парафіяльної Ради бр. Гілярієві Кулаковському

Братству й Сестрицтву та Церковному Хорові і всім побожним парафіянам

П О Д Я К А

Милосердний Господь сподобив нас з далекої Америки прибути до Вас на короткі відвідини, що залишаться в нашій пам'яті назавжди. Наші спільні молитви, наші жертвоприношення за всіх і за все, а особливо за скоре визволення поневолених і за кращу долю нашого многострадального народу українського, наша участь у висвяті ще одного побожного пастиря рідної Української Автокефальної Православної Церкви, відродженої майже 60 років тому Великим Митрополитом Василем Липківським, наші спільні наради й ділові рішення і, нарешті, наші спільні братерські обіди, що їх так дбайливо приготувляли Ваші невтомні в праці для Св. Церкви сестриці, — все це викликає в нас глибоку й сердечну подяку до всіх Вас за це запрошення і всю Вашу щиробратню християнську увагу й опіку над нами.

Ми не можемо проминути всіх братів і сестер, які приймали нас у своїх тяжкою працею здобутих домах, за багатими столами, в гостинній родинній атмосфері. Ми маємо на увазі всіх тих, які приймали нас в різних місцевостях нашого перебування в Англії — в Лондоні, в Манчестері, в Ройтоні, в Брадфорді, Престоні й інших місцевостях. Назвати всіх їх — священників і побожних вірних — нам не легко, але всіх їх ми пам'ятаємо в наших молитвах.

Ми дякуємо Вам за виділення нам помешкань у Ваших дорогих і працюючих та скромних парафій, де ми почували себе як дома — і нагородані, і доглянуті, і привітно прийняті за всі дні нашого перебування в їхніх добрих родинях.

І Владика ПЕТРО, Єпископ Січеславський, і я як голова Української Православної Церковної Ради просимо Вас усіх

прийняти від нас щиро ПОДЯКУ і пам'ятати нас у Ваших щонедільних і щоденних молитвах до Господа і Його Пречистої Матері та всіх Святих, а ми обіцяємо Вам взятимо молитися за Вас усіх — всесечесне духівництво й побожних вірних нашої Святої Церкви на Британських островах.

Нехай Милосердний Господь сподобить нас ще раз зустрітись з усіма Вами в доброму здоров'ї, спокої й радості душевній. Нехай Він благословляє Вас у всі дні на добрі діла для слави Його Всесвятого Імени.

протопресвітер Олександр Биковець

27 вересня 1980 р. Б.

Братові Петрові Плевако
Голові Братства Св. Ап. Симона Зилота
Титареві УАПЦеркви Св. Ап. Симона Зилота, Париж, Франція

Високодостойний і улюблений брате голову!

Від імени Української Автокефальної Православної Церкви (Соборноправної) в США і від її Керівного органу — Малої Ради зокрема висловлюю Вам сердечну подяку за покладені Вами труди й клопоти під час відвідин Парижу Пресвященним Владикою ПЕТРОМ, Єпископом Січеславським, правлячим Єпископом нашої Св. Церкви.

Зокрема щиро дякуємо Вам за складення вінка на могилі бл. п. Головною Отамана Симона Петлюри поруч з вінком від УАПЦ (Соборноправної) під час пахиди за спокій душі Великого Сина України на його могилі на цвинтарі Монпарнас, що її відправляв Пресвященний Владика ПЕТРО 13 серпня 1980 р. Б. з представником нашої Єпархії в Англії братом Павлом Метюком.

Молитовно бажаємо повного виздоровлення Вашій високодостойній Дружині Марії, а нам усім дочекатися нової можливості відвідин Парижу і збудованої нашими спільними заходами церкви Св. Ап. Симона Зилота під Вашим активним провідом та відправи в ній за Матір Нашу Україну, за весь побожний народ її і за поляглих у боротьбі за її визволення під прапорами Головного Отамана Симона Петлюри.

За Малу Радю УАПЦ (Соборноправної)
протопресвітер Ол. Биковець

МИТРОПОЛИТ МИКОЛАЙ БОРЕЦЬКИЙ

(* 6.XII.1879 — † 1936)

(ДО СТОРІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

«Поруч із розп'ятим тількищо митрополитом Василем, на мене чекає мій хрест. З безмежної любови до Бога, до нашого народу, я готовий на жертву. Нехай буде воля Всевишнього»...

(З промови митрополита Миколая на 2-му Всеукраїнському Церковному Соборі в Києві в 1927 р.)

КОРОТКА БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

«Борецький о. Миколай Миколаєвич, син священика, народився 6-го грудня 1879 року в м. Сарнах на Київщині. П'яти років осиротів і залишився на руках матері та близької рідні. Духовну освіту одержав в Уманській школі і Київській семінарії, яку закінчив 1901 року. Того ж року було його призначено за вчителя до двохкласної школи м. Липівця на Київщині, а 1902 року, після закінчення коротко-термінових курсів в м. Харкові, переведено до второкласної учительської школи до села Кирилівки на Звенигородщині. З 1904 року почалося його священство: спочатку в парафії села Коханівки на Поділлі, потім села Малої Жмеринки, далі Жмеринки і м. Гайсина, що теж на Поділлі. Поруч із священством довелось о. Миколаю Борецькому і законовчителювати: в с. Коханівці в однокласовій міністерській школі, в с. Жмеринці в однокласовій парафіяльній і двохкласовій залізничній школах, в м. Жмеринці в хлоп'ячій і дівочій гімназіях, в м. Вінниці в Учительському інституті, в м. Черкасах в учительській семінарії та в м. Гайсині в дівочій гімназії.

1914 року було його запрохано 259 віх. полком виступити на війну, де о. Миколай Борецький пробув до 1916 року, виконуючи обов'язки військового священика і благочинного 65 пішої дивізії. 1921 року із-за проваджень церковних служб на українській мові, було його підвергнуто різним тяжким утискам з боку слав'янської Церкви (Кам'янець-Подільським єпископом Російської Церкви Піменом), і того ж року 1921 о. Миколай Борецький фактично приєднався до УАПЦ. 1922 року о. Миколая Борецького в м. Гайсині було поставлено на єпископа УАПЦ, згідно обранню Київського 1-го Всеукраїн-

ського Православного Церковного Собору, і залишено повітовим єпископом Гайсинщини. 1924 року о. Миколай Борецький, за дорученням ВПЦРади, два місяці (червень-липень) працював на Полтавщині. 1927 р. в місяці червні, його запрохано до Зінов'єщини. Другим Всеукраїнським Православним Собором 24 жовтня [1927 р.] його обрано на митрополита всієї України. За родинним станом вдівець. Дітей не має.»¹⁾

ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНІСТЬ МИТРОПОЛИТА МИКОЛАЯ

Ще до революції 1917 року, працюючи настоятелем Св.-Миколаївського («Старого», як його називали) Гайсинського Собору, о. Миколай Борецький визначився як громадський і церковний діяч-українець. Вся національносвідомі інтелігенція Гайсинщини завжди гуртувалася коло високоавторитетного свого пастиря.

Українська Автокефальна Православна Церква поклала початок свого відродження в роки тяжких національно-революційних змагань та громадянської війни (1917—1921). В цих умовах почалося відродження Української Православної Церкви і на Гайсинщині в наслідок діяльності настоятеля Собору в Гайсині, при співучасті інтелігенції та свідомого міщанства й селянства.

В 1921 році о. Миколай Борецький влучився в рух відродження УАПЦ, приєднався до Неї. В 1922 році він був поставлений на єпископа Гайсинського. Авторитет його зростає з дня на день. Своїми пастирськими змістовними промовами він полонив населення своєї округи. Учителство й інтелігенція Гайсинщини ма-

¹⁾ «Церква і Життя» ч. 5. 1927 р. стор. 377. (Мову й правопис зберігаємо—Ред.)

сово пішла до священничої праці, і як оповідає живий свідок: «Не було ні одної Служби Божої, щоб на ній не було висвячено нового священника чи диякона.»²⁾

Гайсинщина, Полтавщина, Єлисаветградщина згадують єпископа Миколая з великою повагою й пошаною. Авторитет його був великим серед населення всієї України. Цього не могла не зауважити советська влада й органи ЧК-ГПУ-НКВД. Вже в перших роках відродження Української Автокефальної Православної Церкви (1921—1955 рр.) советська комуністична влада вирішила зліквідувати її, бо це була Церква українського народу. Ця влада стала підготовлювати до цього так звану «громадську опінію», почала арешти перших єпископів (митр. Василя, архієпископа Олександра Ярещенка). Вона не забула й єпископа Гайсинського Миколая Борецького. Московська «Правда» з 25 листопада 1925 р. і харківський «Комуніст» з 27 квітня 1926 р., простилаючи тернисту дорогу УАПЦ і її священнодіячам та церковнодіячам, разом з наміченими до знищення: митрополитом Василем, арх. Нестором Шараївським, проф. В. Чехівським, Костем Товкачем, арх. О. Ярещенком згадали й ім'я єпископа Миколая Борецького, обвинувачуючи його як «члена української демократичної групи та голову Гайсинської городської думи».

Під час Другого Всеукраїнського Собору УАПЦ в 1927 році більшовики зробили спробу остаточної ліквідації УАПЦ. Їм треба було зламати авторитет митр. Василя Липківського, і тому вони домоглися усунення його зі стану його митрополитичого служіння УАПЦ. Собор звільнив митрополита, але не засудив його, як того домагались органи советської влади.

Тоді ж було обрано на митрополита Київського і всієї України єпископа Гайсинського Миколая Борецького.

Заклади советської влади УАПЦеркві в «політиканстві», «петлюрівщині», «націонал-шовінізмі» митр. Миколай почав перемогати тим, що провадив свою діяльність на суто релігійних підставах: суворо аскетична особиста поведінка митрополита, глибокі містично-християнські проповіді з амвону, пастирські поради

в службових і приватних обставинах життя. Але все це советській владі не подобалось ще більше, ніж прямі, гострі обличительні (викривальні) промови митрополита Василя Липківського.

За діяльності нового митрополита советська влада спостерегла зростаюче морально-християнське значення і вплив УАПЦ серед українського народу. Тому вона поспішила прискорити остаточну ліквідацію УАПЦ: вона тиснула, провокувала на кожному кроці діяльність митрополита та духовенства і діячів церковних, йому підпорядкованих, що були щиро пов'язані внутрішньою свідомою безпримусовою дисципліною й пошаною до авторитету свого первоієрарха.

Тяжкі обставини життя УАПЦеркви яскраво відображені в доповіді митрополита Миколая на Микільських Зборах в Києві 29 травня 1928 року. Вони позначились:

1. В підступній діяльності людей, невідомих для Церкви, які своїм впливом на менш свідомих членів Церкви, прихожуючись в ній, розкладають її.

2. В матеріальній вбогості УАПЦ, що була така велика (вбогість), що Церква не спромоглась допомогти навіть хворому тоді арх. Нестору Шараївському, який від виснаження сил зліг у ліжку, не маючи засобів до життя.

Не зважаючи на все це, митр. Миколай закликав до посилення внутрішнього морального життя УАПЦ, до піднесення суто християнських настроїв, до плекання плодів духа.

Разом з тим, митр. Миколай вказував на добрі ознаки в житті УАПЦ, що полагали:

1. В самотності, «якої, як жупелу, боється наші православні в нас течії, що дає нам повну від них незалежність і ту волю церковних дій, що тільки одні можуть привести нас до повного оздоровлення нашої віри і відновлення устрою суто Апостольської Церкви... Ідеологія УАПЦеркви лежить в підвалині новітніх людських церковних шукань»...

2. В тому, що «храми УАПЦ переповнені вірними, які на запитання, чого хочуть шукати в УАПЦ, вам скажуть, що їм «трудно на душі» і тому вони прийшли до УАПЦ, бо тільки в УАПЦ вони відчують новий дух, нові теплі настрої. Оце

²⁾ «ПУ» ч. 11, червень 1953, стор. 12.

все ми маємо в УАПЦ і ніколи не внайдемо там, де все змертво і чекає черги на похорон.»

3. В повному провалі обвинувачення УАПЦ в «неканонічності і безблагодатності», що не заслуговує на думку митр. Миколая жодної уваги, і «відповідати на це питання є зайвим і недостойним.»

4. В тому, що «проголосивши автокефалію, соборноправність, білий єпископат в нашій Церкві, та деякі інші принципи в нашій Церкві, — ми ніби склали ідеологію УАПЦ. Але найперше нам слідче подумати про силу Христа, яка зціляє всіх: це є любов до Бога і людей, істино християнський дух, який лише один може вилікувати трагедії людського життя, дати новий християнський світогляд, а з цим і іншу християнську ідеологію, до якої рветься тепер новий світ і яку складає своїми силами УАПЦ.»^{*)}

*) «Церква і Життя» ч. 2/7 1928, стор. 93—98.

УМОВИ ДІЯЛЬНОСТІ МИТРОПОЛИТА МИКОЛАЯ БОРЕЦЬКОГО

Діяльність митрополита Миколая Борецького розпочалася в роки першої п'ятирічки, в плані якої було: загнати селян у колгоспи, знищити релігію, змусити суспільство «служити інтересам комуністичної советської держави. На Україні відбувся погром селянства, так зване «розкуркулювання». Було розстріляно й заслано до концентраків свідому частину селянства. Відбулися масові арешти, застаття і розстріли інтелігенції. Було поставлено в цілком безправне становище духовенство УАПЦ, збільшилися арешти і фізичне винищування його. В роках 1928—1930 було заарештовано три чверті всього українського духовенства.

Над митрополитом Миколаєм і кращими єпископами УАПЦ тяжіла брутальна сила князів темряви віку цього — большевицька влада, що вже прорекла: «Повинні змерти!».

ЛІКВІДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ЦЕРКВИ

За наказом советської влади було окликано до Києва на початку 1930 р. всіх єпископів УАПЦ, які ще залишилися на волі, і змушено їх підписати акт

про «самоліквідацію» УАПЦ. Це сталося в днях 28—29 січня 1930 року. Тяжкий був перебіг того «собору», який ГПУ назвало «Надзвичайним Собором УАПЦ». Митрополита і єпископів, які обороняли право на існування УАПЦ, було змушено в самий брутальний спосіб підписати акт, що його вони не хотіли підписати. Досить прочитати інформації в справі «самоліквідації» УАПЦ, що їх було надруковано в київській «Пролетарській Правді» 6 лютого 1930 року, щоб переконались, в обставинах якого страшного тиску провадилася ця «самоліквідація».

Митрополит Миколай не хотів підписувати того ганебного акту, плакав і просив звільнити його від підпису, а примушений все ж таки підписати, — знепритомнів.

АРЕШТ І ДОЛЯ МИТРОПОЛИТА МИКОЛАЯ

В скорому часі після того «Надзвичайного собору УАПЦ» було заарештовано митр. Миколая Борецького, а за ним інших єпископів і священників та вірних УАПЦ. Було обвинувачено їх в належності до СВУ. Переважну більшість їх було розстріляно, а інших було відправлено до концентраків особливого призначення ОГПУ.

По містах і селах України було зачищено й зруйновано храми, в яких відправляли Богослужби українські священники. Цих священників було змушувано до зречення від їх священничого сану, було їх тяжко катовано в тюрмах, а в концентраках їх ставили в виключно тяжкі умови й на тяжкі роботи.

Митрополит Миколай відбував своє ув'язнення в київській та харківській тюрмах. Попереднє слідство над ним відбувалося з побоями і знущанням агентів ГПУ.

Пізніш митрополита було відправлено з групою засуджених за процесом СВУ до спеціального політичного ізолятора в м. Ярославлі на Волзі, і там було його ув'язнено з суворою ізоляцією.

В Ярославлі, в ізоляторі, агенти ГПУ змушували митрополита Миколая підписати заготовлений ними лист, в якому було сказано, що в СССР немає утисків релігії. На це митрополит відповів: «Ко-

ли б у Советському Союзі не було утисків релігії, то я б тут не сидів!». Він відмовився підписатись під цим листом.

За це агенти ГПУ почали ще гірше катувати митрополита: його садовили до вогких камер ізолятора, до камер переповнених кримінальними злочинцями, брутально з ним поводитись. Все це так вплинуло на чуту душу митрополита, що він психічно захворів.

В 1933 році вже виразно хворого митр. Миколая було перепроваджено до кон-

центраційного табору на о. Соловках. Хвороба митрополита збільшувалась. І вже безнадійно хворого його було перевезено в 1935 році до Ленінградської психіатричної лікарні. Останні відомості про митрополита дійшли на Україну з цієї лікарні в кінці 1935 року. Там він скінчив смертю мученика свій апостольський шлях служіння УАПЦ, очоливши Собор первомучеників новітньої хресної доби Православної Христової Церкви українського народу. Прот. М. ЯВДАСЬ

Протопресвітер І. Губаржевський

УПОКОЙ, ГОСПОДИ...

«Боже духів і всього тілесного! Ти смерть переміг і силу диявола знищив, і життя світові Твоєму подав. Сам, Господи, душі спочилих рабів Твоїх повікнезабутніх мучеників за Віру і Україну митрополитів Василя і Миколая і всіх, що за нашу Церкву й Батьківщину життя своє віддали, упокой у місці світлім, у місці квітучім, у місці спокою, де нема ні недуги, ні журби, ні зідхання».

Душі спочилих, Христе, упокой,
Душі спочилих, — та досі живих, —
Споминів рани глибокі загой,
Споминів рани про них!

Дай нам негнуту снагу Василя
І Миколая негаснучий дух,
Щоб їх молитвами Рідна Земля
Встала з неволі і мук.

Вічну пам'ять спочилим створи
В час воскресіння і в час боротьби,
Тим, що сказали нічної доби:
«Діти Христа — не раби».

Благослови шляхом їхнім іти,
Тим українським, несхибним, вузьким,
Тим, що єдиний веде до мети,
В цілість зв'язавши віки...

Тим, що крізь море спокус життєвих,
Як по сухому, на муки пройшли,
Тим, що їх голос і нині не стих
В муті земної імли.

Душі у Царстві Своїм осели,
Там, де немає недуги й журби,
Там, де немає тужіння землі,
Лиш вічна радість в Тобі.

УВАГА!

СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛІ І ВІРНІ!

УВАГА!

Видавництво УАПЦ в США „Православний Українець“
випустило першим друкованим виданням

„ПРОПОВІДІ НА АПОСТОЛЬСЬКІ ПОСЛАННЯ”

МИТРОПОЛИТА ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО.

Понад 200 стор., добрий папір, обкладинка М. Дмитренка.
Післяслово протопресвітера проф. Ігоря Губаржевського.
Ціна з пересилкою \$5.00 — на групові замовлення знижка.
Набувати в парафіях УАПЦ або замовляти у Видавництві:

ORTHODOX UKRAINIAN
5160 Harold, Detroit, Mich. 48212

А К С І О С

Вшановуючи невтомного працівника на церковно-національній ниві, визначного священика, проповідника й публіциста бл. п. протопресвітера професора отця Ігоря Губаржевського в 10-ту річницю його передчасної кончини, що наступила від інфаркту серця 5 листопада 1970 року в Нью-Йорку, нижче передруковуємо одну з його прекрасних статей про Відроджену УАПЦ, якій він вірно служив на Україні, у Великому ісході, на Британських островах і на вільній землі Вашингтона — аж до смерті.

Редакція

Сорок років тому (як же близько, але й як далеко!) відродилася Українська Православна Церква.

І в який час!

Українська Держава була втоплена в крові большевицькими ордами. Повстанські загони гасли у змаганні із сто́крат сильнішим ворогом.

Дикі безбожницькі «карнавали» з середньовічними смолоскипами намагалися отруїти з української душі віру в Господа Бога.

Комуністи справляли свої дикі оргії на руїнах наших визвольних змагань.

Україна вмирала, пробита московсько-большевицьким ножовим ударом у спину, —

і падав на скривавлену землю з рук її наш святий жовто-блакитний стяг...

Саме в цей час зневіри й одчаю засяяв з новою силою в небесній блакиті золотий хрест Святої Софії, і залунали на весь світ слова нового Апостола на горах Київських: «Народе Український! Під прапорами з образом Христа і Матері Божої, під святим знаком Хреста здобували твої прадіди волю Батьківщини. І зараз підеш ти не під знаком безбожницьким, а під хоругвами відродженої нині рідної Православної Церкви, Церкви Української, на захист своїх віковичних прав, прав на нашу самостійність, прав на наше вільне духовне піднесення!»

Так говорив на Першому Всеукраїнському Церковному Соборі сорок років тому Митрополит Київський і всієї України Василь Липківський.

Відродилася Українська Православна

Церква й проголосила свою незалежність від московських церковників!

...Мусіли звільнити Святиню Софійську загорділі владики — слуги московські, а замість них стали перед престолом, перед стародавньою вівтарною Ярославовою Нерушимою Стіною, обранці Божі й Українського Народу, які зразу ж у вигляді видимих митр одягли на свої голови тернові вінці Христових Мучеників...

Стали, і разом із хрестом підняли той прапор жовто-блакитний, що з рук Матері-України хилився додолу, коли стікала вона кров'ю.

Засяло сонце, заграла у його промінні блакить — це відновилася по цілій країні боротьба — боротьба за Христа й Україну.

Дув холодний большевицький вітер з півночі, з дикою радістю витанцьовував свій смертоносний танок у морозних сніговіях, а на Україні сталося чудо:

Росли на морозі комуно-большевицького терору свіжі квіти Українського Відродження, бо ходив по Україні Христос і своїм подихом нищив силу московсько-безбожницького морозяного вітру...

...Не зміг тоді большевицький вітер заморозити розквітлі серця, і встала тоді знову на ноги здавалося смертельно поранена московським ножом Україна і, побачивши любов та завзяття своїх синів і дочок — усміхнулася...

Засіяли українські церковні громади, як зірки в чистому літньому небі, — не полічиш: ось 50, 100, 1000, 2000...

багато... Високо піднялися вони в серцях українських, не дістати їх московській каламутній злобі.

З широкого Харкова освітило уся Слобожанщину сльиво великого духа Архiepіскопа Олександра Ярещенка, з Полтави прорізало большевицьку темряву чуле й ніжне слово Архiepіскопа Йосипа Оксiюка, над кучерявою Вінницею піднялася зоря Архiepіскопа Івана Теодоровича, а з стародавнього Житомира почувся орлиний клекіт Архiepіскопа Степана Орлика...

«Гей, піднімайся, Україно, під прапорами Христа, старими православними прапорами козацькими:

нам допоможе Святий Юрій ще й Пречиста Мати...»

Як у сні було, —

а не сон, —

як у казці,

— а бувальщина.

Та й гули ж весняні буревії

у Києві, — як у Холодному Яру,

на Поліссі, — як у Харкові...

І стали петлюрівці — липківцями, а липківці — петлюрівцями.

—о—

Пізно, але опам'ятався ворог і послав свого дракона знімати вірки.

Широкою дугою упала в Харкова зірка Ярещенка, а Орликова закотилась аж на далекі Соловецькі Острови... і там

...Зустрівся погляд слідчого з чистими, як раніше роса, очима Митрополита Миколи Борецького і впав помийною булькою додолу.

Мученик напівлежав з прив'язаними до стільця руками.

— Скажеш?

— Я сказав уже.

— Ні, не все!!

Уперлася в свою жертву помийниця очей слідчого.

— Усе, що треба.

— Скажеш, гаде, скажеш!!! — божевільним голосом заверещав слідчий і...

у д а р и в ,

ударив в образі святого мученика Самого Христа! Бо тоді ж у Миколаєві жив Христос, перебравши його дух до Себе...

А думка Митрополита була викинута «Прибігли великі щури... Кусают, гризуть... А ось якісь потвори в каламутними, як у слідчого, очима... Ой, як болить, ніби вивертають кістки в суглобах... (Думки виринули на поверхню свідомості.) Ой, який несамовитий біль, яка мука за Тебе, Христе, за Тебе, така далека від цього проклятого Петербургу-Ленінграда Україно моя, ... від цієї одвічної катівні українців... За Тебе... (Думка знову пірнула в підсвідомість.) Ой, хтось кусає... Хто?... Це вже земляк, українець... Цей, мабуть, найболючіше...»

Лежить на підлозі збитий чобітьми, з викрученими руками Митрополит Миколай, славний наступник Великого Василя, лежить збожеволілий, дивиться на слідчого скляними очма, а той... боїться цих очей, ховає від них свої: «Не зрікся, збожеволів, а не зрікся. Звідки ж така сила у н и х ?!»...

...Стоїть перед «судом» трійки кремезна, але вже зігнена, невисока постаць шістдесятітрохлітнього Митрополита Василя:

— Ви обвиняєтесь в ізнєнє отечеству.

— Це неправда, ніколи я Україні не зраджував...

— Почему все ваши люди — бывшие петлюровские офицеры?

— Я не винен, що серед старшин Української Армії є віддані Українській Церкві люди.

— Малчать! Как смеешь так отвечать суду? Загоним на 25 лет, — не так заговоришь!

— Двадцать п'ять років! Вже такої ласки від советської влади й не сподівався. Думаю лише два-три роки ще на цьому світі прожити, а ви — спасібі вам — двадцять п'ять.

У відповідь криві усмішки і розгублена думка: «Ну і де! Ми ему каторгу, а он над нами смеются... Откуда же такая сила у н и х ?!»...

І невідомо, де склав цей Великий Митрополит чесні останки свої...

—о—

Минуло сорок років. Сорок років кривавої боротьби невмирущої ідеї Христової з Антихристом на сплюндрованій ворогом Україні.

Ще раз відкрилася рясними новими
могилами Рідна Земля.

І земля сибірська.

І земля німецька.

І ще багато-багато
інших земель...

— «Защо Тебе сплюндрували,

Защо, Мамо, гинеш?

Чи Ти рано, до схід-сонця,
Богу не молилась?»

— «Молилась я...»

...ЧК — ГПУ — НКВД — МВД — УГБ...

Круки, круки над Україною...

Комнезами, сільради, ком'ячейки, ком-
сомол, піонерзагони...

СОЗ'и, колгоспи, совхози, комуни...

(Вся Україна в струпах!)

Ліквідація «куркулів» як кляси, а да-
лі — «підкуржувальників», «індусів»-одно-
осібників, ліквідація селянської неза-
лежності через страшний п'яновий
(бо ж усе в «соціалізмі» п'яноване),
через страшний п'янований штучний
голод...

...мертві, непоховані цілі родини в по-
чорнілих від жаху хатах...

мати їсть своє рідне дитя, а кісточ-
ки... під піл... і збожеволілими очи-
ма дивиться, як смерть і над нею
підняла свою гостру косу... (смерть
чи Сталін?.. хіба ж це не все одно?)

Повні Соловки приречених на
смерть...

Повна Колима приречених на
смерть...

Повна Середня Азія прирече-
них на смерть...

Повна Україна приречених
на смерть...

Україна приречена на
смерть...

— «Де ж Ти, Господи?» — в усьому
і над усім

ЧК — ГПУ — НКВД — МВД — УГБ...

Але ні, не в усьому і не над усім;
там, у глибинах людського серця, як
у церкві на Страсті Господні, горить ба-
гато свічечок, дбайливо бережених від
жодувів чужого вітру: Петлюра, Липків-
ський, Єфремов, Чехівський, Старицька-
Черняхівська, Павлушков... СБУ, СУМ,
УНР, УАПЦ... майбутня Українська Дер-
жава, майбутній Патріарх Київський і
всієї України...

— о —

...І от рік 1941-й.

Ще рвуться набіи на величезних бо-
йовищах сторозтерзаної України, а вже
в Києві, по всій Україні, гримить ім'я
Василя Липківського, відроджується
УАПЦ — безсмертна сила українського
народного духа.

Статую перед престоломи священики,
як воскресені мерці, виснажені, тільки-
тільки душа в тілі.

А де ж єпископи?

«Осталися могили по полю...»

Неправда: і могил не осталося...

Але на заході, чути, є українські єпи-
скопи.

Нема зв'язку. Кризь німецькі перепони
продираються туди спеціальні посланці.

Єпископи погоджуються, визнаючи
нашу відроджену 1921-го року Україн-
ську (Автокефальну Православну Церк-
ву. А як же, визнають. Холмський Ми-
трополит цілком визнає канонічність ду-
ховенства УАПЦ і Київську Церковну
Раду, якщо... вона запросить його на
митрополичий престіл Київський і всієї
України — престіл одноіменного йому
Іларіона, Петра Могили, ну і (нехай вже
так покищо буде) Митрополита Василя
Липківського...

«Визнаю і приймаю!»

І Собор єпископів у Пінську: «Визнати
духовенство УАПЦ 1921-го року в су-
щому сані»...

Прийшли — горді, вельможні...

...Аж ось з того світу, світу Соловець-
кого, появляється у Києві з сухітними
впалими грудьми єпископ від покійного
Митрополита Василя — Юрій Тесленко,
обдертий, з паличкою...

Сів коло дверей канцелярії Архиепи-
скопа Київського й Чигиринського, а
до нього священики, як бджоли до
матки:

— Всечесний Отче...

...Пройшов повз Архиепископ і іро-
нічно:

— Маєте втіху, ваш єпископ з'явився...

«Ваш?»

«Ваш?»

«А чому не НАШ???»

— о —

Скитальщина.

У Мюнхені синод УАПЦ: «Переруко-

положити пресвітера Івана Теодоровича як неканонічного».

— А рукоположення Липківського? А ваші попередні ухвали? А наша Церква?

— Мовчіть, мовчіть! («Автодафе, автодафе!») — всі загомоніли. «Він — еретик!») він — реформатор...

— А як же ваше визнання?

— Скінчено! Яке там визнання?

— А ваше визнання в сущому сані священників? Серед них же й ті, яких Теодорович висвячував!

— Мов-ч-і-ть! Ще прийде час, коли історія Липківського судитиме.

— Його, мученика? А ви не боїтеся її суду?

—о—

Сорок років минає, і в Америці, Канаді, Німеччині, Англії, Аргентині, Бразилії видані ідеї УАПЦ православні українці відзначають славне сорокліття її Відродження.

Стоячи на колінах моляться на Схід, на хрест Святої Софії, і благають Господа Бога, щоб Він наблизив той час, коли можна буде проголосити «Аксіос» перед Нерушимою Стіною Українського Православ'я Патріярхові України, там, де він був проголошений в часи Української Голготи Митрополитові Київському і всієї України Василю Липківському сорок років тому, року Божого тисяча дев'ясот двадцять першого.

Архієпископ ОЛЕКСИЙ

ЄДИНА ХРИСТОВА ЦЕРКВА І ПІЗНІШІ РОЗДІЛЕННЯ

(Закінчення з ч. 158)

6. Тяжкі наслідки дипломатичних помилок.

Людство переживає в сучасні часи велику кризу, яка може стати новою трагедією і охопити цілий світ новим нещастям. Щоденна безперервна зміна подій вказує на велику небезпеку, що загрожує світові великими заворушеннями, які прийдуть на зміну слабенького миру, що висить на волоску. Коли побажаємо знайти логіку цієї світової ситуації, коли пошукаємо випадків, які утруднюють і побільшують цю світову небезпеку, то спіткаємося з серією політичних і дипломатичних помилок, яких допустилися західні союзники в час мирової конференції в Версалі. Саме існування комунізму в Росії є консеквенція власне цих дипломатичних помилок.

Не станемо аналізувати тут всіх цих помилок, як встановлення дипломатичних зносин з комуністами, торговельних угод та інших тяжких помилок, які кинули повоєнний світ у велику небезпеку. Скажемо тут ліпше про те, що західні держави вчинили незвичайно велику несправедливість для України як в час самої війни, так і після неї.

Перед капітуляцією Німеччини і її со-

юзників в листопаді 1918 року вже існувала свободна й незалежна Україна, яка в тих часах змагалася з комуністами і боронила свої державні границі. В той час Україна вже мала дипломатичні зносини з Німеччиною та з її союзниками. Після капітуляції Німеччини та її союзників, якби західні союзники мали щирий намір зліквідувати нову ще слабеньку комуністичну державу, повинні були негайно визнати повну незалежність України і дати їй належну допомогу скріпити свої границі і стати на міцні ноги державного життя. Західні держави, однак, цього не вчинили, ба навіть не подумали над консеквенціями і вигодами признати Україну і дати їй допомогу. Навпаки: Англія і Франція не захитались у своїх рішеннях дати негайну допомогу російським генералам-ветеранам, як Колчак, Юденіч, Денікін, Врангель, з певною метою відбудувати стару російську імперію, яка так багато мала з тими ж західними державами збройних конфліктів у минулому.

Коли ж усі ті російські генерали програли боротьбу й дали комуністам можливість скріпити своє панування над цю частину світу і тим поставили під загрозу саме існування миру в західних

держав та й у цілому світі, — тоді Англія і Франція рішилися утворити велику Польщу, яка мала служити як «санітарний жордон», як буфер між Заходом і тією дивацькою і агресивною комуністичною державою.

Натурально, що для такої поважної справи як охорона Заходу від комуністичної загрози нова держава повинна бути сильною, але Польща нараховувала тоді ледве 18 мільйонів свого населення і не мала достатньої сили і можливості, щоб виконати свої обов'язки, які вона прийняла на себе. Для побільшення польської сили західні держави помогли Польщі відновити її стару агресію. З благословення Англії і Франції Польща просто загарбала чужі землі і привласнила їх собі. Простори, які займає Польща, є бідні, піщані, неврожайні. І ось для побільшення своїх економічних ресурсів Польща зайняла великі простори України з 6 мільйонами чисто українського населення, частину Білорусії з 3 мільйонами чисто білоруського населення, частину Литви разом з литовською столицею Вільно, частину Німеччини з вугільними шахтами у Верхній Сілезії. Таким чином, агресивним способом Польща стала штучним «моцарством» з подвійним населенням. Крім цього, в цій новій штучній Польщі замешкало 3 мільйони жидів, які зі своїми великими впливами старанно помагали російським комуністам, вже тому, що вся влада в Москві та в усьому Союзі була фактично в руках жидівських комісарів. Самими вождями комунізму були жиди, як Троцький, Зінов'єв, Каменєв, Кагановіч, Літвінов і багато інших. Сам Ленін був жидом по матері: його батьком був монгол, а матір'ю жидівка. Всі місцеві комісари в усьому Союзі були жиди. Тому не дивно, що всі жидівські громади в цілому світі помагали комуністам. Три мільйони польських жидів виявились найбільш небезпечними пропагандистами комунізму в Польщі.

Ця нова штучно зміцнена Польща, або краще сказати «реконтруйована» й доповнена численними націями, які з поляками завжди ворогували, а в склад цієї Польщі увійшли проти свого бажання (ба навіть всупереч своєму збройному протестові, як приміром Західна Україна),

виявилась нездібною співжити з цими поневоленими народами, нездібною запровадити сякий-такій державний лад у себе вдома. Ні з одним із своїх сусідів Польща не мала приязних зносин. З Литвою вона була практично в стані війни аж до другої світової війни. Яку ж поміч могла дати ця мізерна, культурно відсталася і тероризована внутрішніми конфліктами Польща західним державам проти все міцніючої комуністичної Росії?

З погляду економічного Польща також не могла вплинути на прогрес і ситуацію Союзів Союзу. Росія, — царська чи комуністична, — навіть зі страстю тих своїх земель, які відійшли до Польщі, не відчула жодної економічної кризи, володіючи широчезними просторами та природними багатствами.

Крім того всього, Польща не застала довго чекати на свою вроджену апостасію: зрадила власне тих самих своїх союзників, які поставили її на ноги й дозволили їй загарбати великі простори чужих земель, бо в 1934 році підписала пакт приязні з Гітлером і звільнила міністра заграничних справ Залеського, прихильника західних держав, а на його місце поставила полковника Бека, походження німецького. Задихаючись своєю жалобою, Польща взяла участь у розділенні Чехо-Словаччини і Литви, помагаючи Гітлерові: змусила Чехо-Словаччину уступити Польщі граничне з нею місто Тешин з його околицями. Цим Польща дала Гітлерові велику поміч у приготуванні до Другої світової війни. Лише після цих зрадницьких вибриків західні держави зрозуміли й оцінили поступок протегованої ними Польщі. Ось опінія найвидатнішого політичного діяча цього віку:

«Негайно після згоди в Мюнхені, 30 вересня, польський уряд послав ультиматум чехам, жадаючи, щоб протягом 24 годин передали полякам повіт Тешин. Не було можливості противитись цій тяжкій вимові. Героїчна характеристика раси не повинна перешкодити нам побачити серію її помилок, які протягом років заставили їх терпіти безконечні тяжкі переживання. Бачимо в 1919 році народ відновлений через перемогу західних союзників, після довгих поколінь внутрішньої боротьби і поневолення, трансформовану

в республіку невіддільну і в одну з головних держав Європи. В 1938 р. через таку другорядну справу як Тешин відсепа-ровується від тих приятелів: Франції, Великобританії і Сполучених Штатів, що її поставили на ноги і яких вона потре-буватиме скоро знов. Бачимо Польщу поспішаючи, в час коли Німеччина її об-сервує, віддати свою порцію грабунку на руїнах Чехо-Словаччини. Під час цієї кризи замкнула перед самими носами ан-глійського і французького амбасадорів двері і відмовила випустити їх до міні-стерства заграничних справ...» (Вінстон С. Черчіль: «Ля Сегунда Герра Мунді-яль» — Се сієрне ля тормента, Едісіонес Персер, Буенос-Айрес, 1958, стор. 186—187).

І далі:

«І тепер, коли вся поміч і користі роз-віялись, Велика Британія виступає, пода-ючи руку Франції, для гарантування ці-лості Польщі, — цієї Польщі, яка з апе-титом гієни, всього шість місяців тому, злучилася з тими, що були здешидовані ограбувати і знищити Чехо-Словаччину» (там же, стор. 305 — 306).

З Україною справи пішли б зовсім від-мінно. Без України російський комунізм не міг би був утриматись. Без україн-ського хліба Кремль не міг би прокор-мити навіть половини свого населення. Більше: з відлученням України від Росії Москва стратила б вугілля в Донецькому басейні, залізо, хліб, овочі й інші про-дукти першої потреби. Але головне, що незалежна Україна відсепа-рувала б Росію від Чорного моря і від Балканів, руйну-ючи постійні російські аспірації щодо того півострова. Також незалежна Укра-їна відсепа-рувала б Росію від Кавказу, позбавляючи її нафтових джерел в Баку.

В наслідок цього всього незалежна Ук-раїна могла дати західнім державам все потрібне для ефективної протекції Захо-ду від московських комуністів. Більше: Україна нараховує коло 50 мільйонів на-селення без всяких меншин, здібна ор-ганізувати сильну армію, яка могла дати Заходові поміч в ліквідуванні не тільки комунізму, але всякого роду російський імперіялізм, так властивий цій нації.

Якщо б Англія і Франція допомогли були Україні в 1918—1920 роках остаточно за-кріпити свої границі з Московщиною, мо-

сковський комунізм не міг би був ево-люціонувати і ніколи не досяг би війсь-кового потенціалу, яким тішиться сьо-годні. Можна твердити, що коли б існу-вала була незалежна Україна, то не бу-ло б і Другої світової війни.

Крім того, Українська Православна Церква, як теж Українська Греко-Като-лицька Церква не впали б в криваві кігті комуністів і московських безбож-ників. Цілий світ знає, скільки соток єпи-скопів і священників українських Церков перетерпіли советські тортури і в тяж-ких муках померли. Тисячі українських храмів московські безбожники зруйну-вали. А скільки невинних людей, жінок, стариків та дітей вони замордували?! Ли-ше в 1932 році, під час голоду, штучно викликаного комуністами, які загарбали по всій Україні хліб, померло від голод-ної смерті шість мільйонів українського населення!

Після Другої світової війни, в 1946 — 1951 роках, московські безбожники ціл-ком знищили Українську Греко-Католи-цьку Церкву. Всіх українських уніятсь-ких єпископів, на чолі з митрополитом Львівським, як також 362 уніятських свя-щенники, після тортур послані на приму-сові роботи і пропали безслідно. Один лише митрополит Йосиф Сліпий вижив 18 літ тяжкої примусової праці і тепер знаходиться в Римі.

Коли б замість «великої» Польщі за-хідні держави помогли були Україні, не переживав би світ комуністичної небез-пеки, яку тепер переживає. Не пролив би світ стільки невинної крові, скільки ви-цідили її комуністи в різних країнах сві-ту! І ще не кінець! Агресія Москви все лобілюється, сила Московії все кріп-не. І небезпека в світі все стає більше актуальна, більше очевидна! І ця небез-пека стає тим більше загрозовою, чим більше світ стає все більше короткозо-рим. І дійсно! Світ став короткозорим! Ось московські комуністи на очах обма-нюють, використовують всяку дрібницю для своєї пропаганди, мають в кожній країні незчисленні кадри своїх шпівнів та пропагандистів, а світ цього не бачить, а коли хто про це каже, — не слухає!..

Чи не пора відкрити очі й подивитись навколо? Чи не пора відкрити вуха і до-чути?!

К і н е ц ь

ЗАКЛИК

В СПРАВІ СВЯТКУВАНЬ 1000-РІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

Управа Крайового Представництва Української Еміграції на Нижню Саксонію (Нідерсаксен), Німеччина, на своєму засіданні, яке відбулося дня 28 жовтня 1979 р. в Ганновері, з участю священників обох українських Церков і представників ОУЖ, застановлялась над святкуванням великого всенародного ювілею — 1000-річчя Хрещення України.

У зв'язку з тим зауважено, що в роках 1978-79 з рамени українських Церков на чужині покликано до життя вже досить велику кількість ювілейних комітетів. Стверджено однак, що всі ті комітети не мають всенародного завершення й діють сепаратно, не координуючи своїх планів і дій, а тому виринає питання:

Чи зуміє українська еміграція, помимо своїх конфесійних, громадських і політичних різниць, відзначити цю велику річницю соборно, спільними й величавими імпрезами, чого сподівається і вимагає від неї воююча Україна і все українське суспільство?

Цього не спроможний зробити в сьогоднішніх обставинах український народ на Батьківщині. Натомість українська еміграція спроможна і зобов'язана це зробити в заспівстві українського народу в поневоленій Україні.

Цю історичну дату напевно використає московський уряд і Московський Патріархат для піднесення свого престижу в очах християнського світу. Російська еміграція, з благословення Архиперейського Синоду Російської Православної Церкви за кордоном, вже створила свій ювілейний комітет з 25-ти осіб, який буде готувати з'їзди православного суспільства, вигодує збірники наукових праць, які відноситимуться до 1000-річчя Хрещення Русі, а також будуть старатися про спорудження храму й інших пам'ятників.

Тому поодинокі святкування 1000-річчя Хрещення України по різних мітрополіях, екзархатах чи парафіях української діаспори будуть дрібними подіями в порівнянні до плянів, які собі намітили чи то московський патріархат чи Російська Православна Церква на еміграції.

УАПЦ і УКЦ записались золотими літерами в історії боротьби української нації за її духове самоутвердження. Українські Церкви не скорились перед московським окупантом, але принесли величезні жертви в боротьбі за перемогу Христової Пrawdи на українській землі.

Знаючи це, Москва рішила в червні 1971 р. на т. зв. соборі Російської Православної Церкви в Загорську поробити всі заходи для того, щоб УАПЦ в екзилі підпорядкувати московській патріархії, яка ще в 1685 році ліквідувала, за допомогою царського режиму, незалежність Української Православної Церкви. На згаданому «соборі» рішено також підтвердити насильне скасування в 1946 і 1949 роках унійних актів з Римською Католицькою Церквою, які були укладені в 1596 р. в Бересті і в 1646 р. в Ужгороді.

Стривожені за майбутність українських Церков українського народу, звертаємось з синівською любов'ю і проханням до українських Ієрархій стати разом в обороні їхніх прав, взаємно порозуміватись в душі справжнього і братнього українського екуменізму і спільно плянувати величаві святкування 1000-річчя Хрещення України, щоб тим запобігти московським плянам поновного фальшування української історії, що можна досягнути лише спільними зусиллями.

Звертаємось рівночасно до всіх політичних організацій і центрів, до суспільно-громадських і наукових установ і їхніх надбудов, а головню до Церковної Комісії при СКВУ, доложити всіх зусиль, щоб спільні святкування 1000-річчя Хрещення України були маніфестацією і доказом нашої національної свідомості і єдності для добра і потреб українського народу.

Ганновер, дня 28 жовтня 1979 року

Підписи: о. М. Іванців (УКЦ), о. О. Ковальський (УАПЦ), дипл. інж. Ю. Ковальчук, Т. Пелех, В. Терешкун (ОУЖ), М. Кловак, З. Терешкун.

П.С. Просимо редакції тих українських часописів, які цього Звернення не одержать безпосередньо, передрукувати його.

50-РІЧЧЯ ПРОЦЕСУ СВУ Й РОЗГРОМУ УАПЦ

З приводу 50-річчя Харківського процесу СВУ-СУМ та розгрому УАПЦ Президія секретаріату Світового конгресу вільних українців у липні ц. р. видала спеціальне ЗВЕРНЕННЯ, в якому між іншим читаємо:

«Від чинної боротьби за українську державність проминуло менше ніж 10 років і зрозуміло, що в Україні багато чого ще нагадувало своє, українське славне минуле. Щоб з ним остаточно розправитися, його висміяти, знеславити і докорінно знищити, для цього було влаштовано Харківський процес 1930 року. На лаву підсудних посаджено 45 визначних світських і церковних діячів з академіком Сергієм Єфремовим як провідником СВУ, студентом Миколою Павлушковим як керівником СУМ та професором Володимиром Чехівським як представником Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ). Тисячів інших заарештованих у зв'язку з розкриттям СВУ-СУМ не було притягнуто до жодної судової відповідальності: їх знищено без суду...

У боротьбі за душу народу Москва та її експозитура в Україні не могли померити Української Церкви. Її судили на процесі СВУ-СУМ у Харкові 1930 року, судили традиційну християнську Україну в особах провідників відновленої в 1921 році Української Автокефальної Православної Церкви та засудили на розгром і знищення. Жертвою терору впало понад 30 єпископів УАПЦ разом з митрополитом-мучеником Василем Липківським, сотні духовенства та тисячі вірних. Хвиля терору досягнула широкі кола українського народу: науковців, письменників і поетів, учителів, кооператорів, агрономів, студентів, працівників промислу, військовиків, журналістів і багато інших. Щоби зламати свободолюбного духа українського народу та при самому корені підтяти його змагання-прагнення до вільного життя, Москва організувала в роках 1932-33 в Україні штучний голод; жерт-

вою цього голоду впали мільйони українських селян, а осталих при житті загнано в кріпачьке колгоспне ярмо.

Сьогодні з перспективи пройдених літ кожний може підтвердити, що ані кривава ліквідація СВУ-СУМ, ані розгром УАПЦ, ані штучний голод, ані розгул ежовщини не змогли спинити ходу українського народу до волі. Український народ усвідомив собі основну істину, що без української держави немає життя українському народові, що без української державності немає для українців людських прав, що за свої національні та людські права український народ мусять боротися. І він бореться за всяких умов і всякими засобами! Довголітня боротьба українського підпілля, збройна боротьба УПА, одчайдушний змаг нескорених в Україні аж до сьогодні говорять про те, що Україна бореться і жертвує всім своїм найдорожчим, щоб — за словами священика УАПЦ о. Миколи Чехівського: «Хоч не ми, так наші діти й онуки побачили Україну як вільну й незалежну».

Не пропали й ідеї СВУ-СУМ та УАПЦ. Вони знайшли своїх послідовників і поклонників поза Україною, які разом з усім нашим народом прямують до спільної мети — побудови української самостійної соборної держави.

У 50-ліття Харківського процесу СВУ-СУМ і розгрому УАПЦ вшануємо пам'ять основоположників і членів СВУ - СУМ, отців Української Автокефальної Православної Церкви — митрополита-мученика Василя Липківського, численних єпископів, сотні священиків і тисячі вірних, що в боротьбі та жертві за самобутність і державну незалежність України жили та вмирали з вірою про остаточної перемогу нашого народу.

Хай пам'ять про них живе серед нас і постійно кличе нас на боротьбу, жертву й перемогу, що прийде у висліді наших змагань і зусиль, як приходить після ночі день.»

БОРІТЬБА ЗА ЦЕРКВУ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

В УКРАЇНІ ВЛАДА РУЙНУЄ ЦЕРКВИ

Нью-Йорк. (Пресова служба ЗП УГПР) — У московському самвидавному періодичу «Хроніка поточних подій» за листопад 1979 року знаходяться цікаві інформації про злочинне нищення церков у Рівенській області та про геройську самооборону віруючих:

«У селі Балашівка Березнівського району Рівенської області церкву закрили на початку 60-их років. Закриття церкви влада вмотивувала тим, що в ній мало молільників і священник перестав відправляти. Ікони та церковні речі збереглися.

Десять років пізніше члени колишньої церковної «двадцятки» звернулися до влади з проханням відкрити церкву, проте безуспішно. Після прийняття нової конституції віруючі поновили клопотання. Не зважаючи на те, що церква в Балашівці обслуговувала 4 села (тільки в одному з них більше ніж 100 віруючих), а до райцентру далеко й автобуси ходять туди нерегулярно, у райвиконкомі балашівцям порадили молитися в Березному. Віруючі зробили ще декілька спроб відбудувати церкву. Нарешті їх відправили до сільради, повідомивши, що туди надіслані якісь папери щодо їхньої справи.

Секретар сільради Хундучко, вилаявши їх бандерівцями й хуліганам та пообіцявши посадити до в'язниці, вигнав їх з кабінету. Серед прохачів була Катерина Зубчик, депутат сільради. Йї Хундучко сказав: «Якби знали, що будеш писати заяву, то не вибрали б тебе депутатом». Одного з прохачів, Миколу Ситникова (інваліда), оштрахували на 50

карбованців за порушення громадського порядку. Ситников звертався зі скаргами до райвиконкому і прокуратури, проте нічого так і не домогся.

Віруючі послали скарги на ім'я Брежнєва, Косигіна, а теж до Ради в релігійних справах. У відповідь їх повідомили, що листи переслані в область, звідти в райвиконком. Голова райвиконкому Михайлюков заявив, що не бажає з ними розмовляти.

ставник Ради в справах релігії. Він запевстив, що «вже все узгоджено» і наказав скласти ще один список «двадцятки» для райкому партії. Після від'їзду представника Хундучко оголосив, що церкву відкрити не можна через те, що вона в аварійному стані. Він пообіцяв викликати комісію для оцінки обсягу ремонтних робіт.

А тим часом Марію Прокопчук, Ганну Прокопчук і Адама Іванова оштрахували по 10 карбованців кожного за те, що вони прибирали в церкві. Віруючі написали скаргу Куроедову — голові Ради у справах релігії.

За деякий час голова сільради Чебефрака запропонував мешканцям села підписати папір про те, що вони не будуть випускати свиней поза межі присадибних ділянок. Пізніше виявилось, що зібрані з такої причини підписи опинилися під заявою про те, що церква в селі нікому не потрібна. Нової заяви «двадцятки» з клопотанням відкрити церкву тепер у райвиконкомі не приймають».

ВИСТУПАЮТЬ В ОБОРОНІ ПОЧАЇВСЬКОЇ ЛАВРИ

Вашінгтон (УІС «Смолоскип»). — На Захід продісталася копія «Скарги» мешканців Почаєва і українських вірних, які пишуть до ООН про ситуацію в Почаївській Лаврі в останніх роках і просять Об'єднані Нації їм допомогти.

Нижче подаємо повний текст цього документу в українській мові оригіналу, не вносячи ані мовних ані правописних змін.

В Організацію Об'єднаних Націй від жителів м. Почаїв і богомольців.

СКАРГА

Ми жителі м. Почаїв і приїзжі богомольці любимо Почаївську Лавру і бажаємо завше в ній молитися, але зустрічаємо ві сторони влади багато принижень і насильства.

Вам відомо, що Радянський Союз бореться за права людини, но це тільки на

словах, а насправді вони грубо і безбожно (нечітко) порушують права віруючої людини.

Наприклад: в Почаївській Лаврі вони відняли всю землю і даже огорода з садом, який входить в охоронну зону архітектурного пам'ятника, відрізали біля стін Лаври і передали в користування лікарні і міської Ради, які знищили... Будиночок Лаври, бувший архієрейський будиночок, який знаходиться на території Лаври і входить в склад архітектурного ансамблю Лаври, то вони забрали насильно під поліклініку і тому порушили територію монастиря. На святих воротах, що ведуть в Лавру, де проходять люди на богослужіння, проїжають заграничні гості, вони насильно відібрали бувшу над вратами церкву (? — нечітко) і розмістили штаб міліцейських дружинників, які постійно знущаються над вірними, б'ють, віднімають лічні речі. Молодих жінок насилують і забороняють ходити в церкву, ведуть на міліцію і беруть від них розписку про срочний виїзд з Почаєва і роблять різні насмішки. Рядом з братським корпусом Троєцького Собору знаходиться будиночок, бувший (... нечітко), де знаходилась типографія, яку закрили 30 р. тому і там тепер розмістили обласну психоневрологічну лікарню і устроїли тепер клуб біля вікон корпусу Лаври, що явно суперечить правам віруючої людини і порушують молитовний спокій братам Лаври. Психічно хворі, привезені зі всіх сторін, роблять великий шум і кричать брудні слова, які доносяться в храм божий і священнослужителям утруднюють богослужіння.

Для приїжджих віруючих нема готелю, вони ідуть по квартирах, а якщо міліція зловить їх на квартирі, то штрафують людей за те, що приймають богомольців. Власти не хочуть повернути гостинницю архієрейського дому і тому богомольний народ повинен ночувати на камені. На монашеським кладбищі, де 1973 (або 1978 ?) року була коронація чудотворної ікони, влада розмістила в будинках людей, які лозаводили курей та інш., розвішують на пам'ятниках більмо, руйнують пам'ятники, виписують нецензурні слова на пам'ятниках, спустошують на-

ше кладбище. Таким образом, що свобода прав людини, під яку підписався Л. Брежнев в Хельсінкі, місцевими властями не тільки не виконується, а грубо порушується і... (нечітко).

Ми жителі Почаєва і віруючий народ звертаємося до Вас з великою просьбою захистити наші права віруючих людей від грубого і наглого насильства безбожних властей.

БОГ Є!

Як дух, натхнення, творчість, дія,
Він — антипод безвольної надії,
Жагою, словом, мужністю стає,
І тим, хто мислить, руку подає!

Бог є!

Він не є шаблон, не догма і не буква,
Він — пошук, винахідливість і думка.
Хто сонних будить? Хто ледачих б'є?
Хто справедливим духом долає?

Бог є!

Даремно лицарі Катинської розправи
Його пророків нищили в підвалах.
Він юності свій хист передає
І Прометеїв світові кує!

Бог є!

Глухий Він до ридань і до молитви —
Діла творить! Ділами славте Бога,
Бо Він не плач, не стогони, а битва,
Він в терняку прокладена дорога!
Брехні і фальшу Він не визнає
І не боронить того, хто гине!

Бог є!

Він смерть за правду, Він любов до брата,
Він — негасуща ненависть до ката.
І там, де джерелом натхнення б'є,
Де мужній раб на деспота встає,

Бог є!

СВЯТОСЛАВ КАРАВАНСЬКИЙ

Владімір, 1968

ЄПІСКОП ПЕТРО ВІДВІДАВ АНГЛІЮ І ФРАНЦІЮ

На запрошення настоятеля й Парафіяльної Ради Св.-Володимирської парафії УАПЦ (Соборноправної) в Ройтоні, Ланкашир, Преосвященний ПЕТРО, Єпископ Січеславський, у серпні 1980 р. відвідав Англію. Владику супроводив Голова МПЦР протопресвітер Олександр Биковець.

Після щасливого прибуття до лондонського аеропорту гостей зустріли протодиякон Микола Павленко й бр. Михайло Лаговський та після полуденку в ресторані примістили їх в готелі, де вони перепочили з далекої дороги, а тоді вечеряли в подружжя Лаговських.

На другий день скорим поїздом у вагоні першої класи гості прибули до Манчестеру разом з прот. Андрієм Дубиновським, протодияконом М. Павленком і бр. М. Лаговським. На станції їх зустріли делегати парафії Св. Володимира брати Іван Гамалія і Павло Метюк та повезли познайомитися з настоятелем парафії протопресвітером Іваном Бурмою і його хворою паніматкою Анастасією.

Храмове свято в Ройтоні

Після короткого перепочинку відбулася урочиста храмова вечірка, що її відправив Преосвященний Владика ПЕТРО

в сослуженні о. А. Дубиновського, о. Ол. Биковця і протодиякона М. Павленка, а дякував і керував співаками о. настоятель.

Головні урочистості храмового свята і архиєпископських відвідин парафії Св. кн. Володимира розпочалися в неділю, 10 серпня, зустріччю Владики ПЕТРА перед храмом: дівчатка в українських убраннях Надя й Ніна Жилко (внучки Мілевських) піднесли Владиці квіти, а хлібом-сіллю на гарному рушнику і радісними словами привітав довгожданого Гостя голова Парафіяльної Ради бр. Ілько Кулаківський. На порозі храму зворушений настоятель протопресвітер Іван Бурма виголосив привітальне слово, і залунали співи «Достойно є» на вхід Архиєрея.

Місцеві вірні й приїжджі з різних сусідніх громад почали заповнювати церкву, щоб помолитися разом з Преосвященним і взяти участь не лише в храмовому святі, а й у висвяті нового священика УАПЦ — довголітнього протодиякона Миколи Павленка, що безкорисно служив у цій церкві, приїжджаючи аж з Лондону. Хори заповнилися хористами, місцевими й гостями, які готувалися звеличити свято своїм співом під керівництвом Петра Лисенка і на чолі з голов-

Церква св. кн. Володимира в Ройтоні

Найменші парафіяни Надя й Ніна Жилко

ною співачкою Оленою Гамалією.

Брат Микола Бурма читав часи коло Єпископа, а на Літургії — Апостола. Коли настав час, Божественну Літургію в благословення Владика почав найстарший віком священник — в минулому учасник Визвольної боротьби — о. Андрій Дубиновський, а співслужили Владичі протопресвітери о. Ол. Биковець, о. Іван Бурма, протоіерей Василь Медвідь і протодиякон Микола Павленко, що його після Херувимської пісні урочище рукоположив Владика ПЕТРО в сан священника. Всю відправу дбайливо й професійно записував на стрічку бр. М. Лаговський та разом з іншим фотографом фіксував важливіші моменти архиерейської відправи.

Перед молебнем до св. рівноапостольного князя Володимира глибокозмістовну проповідь про дві місії нашого Провсвітителя — державну й релігійну — виголосив достойний гість Владика ПЕТРО, а вірні вислухали її з великою увагою і радістю на душі, що дочекалися побачити, почути й помолитися разом з Архипастирем, під опіку якого перейшла ця парафія: в листопаді 1976 р. На пам'ятку про цей радісний день Владика роздавав вірним іконки Страсної Богоматері, а нововисвячений священник о. Микола Павленко за нашою київською традицією давав цілувати св. хрест, бо на ньому «обновились благодать Святого Духа».

Настоятель запросив усіх на спільну храмову трапезу в бічній прицерковній залі, а голова ПРади попросив Владика поблагословити страви, що їх дбайливо і з любов'ю приготували сестриці Єфросинія Литвиненко, Ольга Самійленко, Олександра Дробнищя і Варвара Волек.

Перше привітання Архипастиреві й подяку за прибуття виголосив голова ПРади, а о. настоятель подякував Владичі ПЕТРОВІ за активну духовну опіку над парафією і за удостоєння його сану протопресвітера, прирікаючи вірне й нелукаве служіння цій парафії і Св. УАПЦ у Великобританії, не зважаючи на слабе здоров'я, тим більше що тепер він матиме більше помічників: не тільки о. Андрія й о. Василя, а й нововисвяченого о. Миколу. Від парафіян промовляв брат Іван Гамалія, висловлюючи радість з нагоди приїзду заокеанських гостей та на-

дію вітати і Владика і о. Биковця ще не один раз.

Не зважаючи на похилий вік, енергійний і молодий духом прот. А. Дубиновський виголосив палке слово про любов до Бога, до Рідної Церкви й України, чим викликав бурхливі оплески.

Коротко промовляли брати Олекс. Перетятко й Микола Бурма, а зворушливий власний вірш «Україні» прочитала сестра Раїса Шкуренко, викликавши розчулення і бурхливі оплески.

Передаючи привітання православним українцям Великобританії від УАПЦ в США, протопресвітер Ол. Биковець пригадав першого організатора УАПЦ на Британських островах і борця за Українське Православ'я бл. п. о. проф. Ігоря Губаржевського, прохаючи присутніх заспівати «Вічну пам'ять» йому і всім замученим за Відроджену УАПЦ на чолі з Великим Митрополитом Василем Липківським. Далі голова УПЦР розповів, як він намагався довести до того, щоб усі місцеві священники УАПЦ (Соборноправної) були тут і приступили до спільної праці, але, на жаль, цього ще не сталося, тому і Владика і він продовжуватимуть заходити в цій важливій справі. Промовець похвалив парафіян, що викликали не самого Єпископа, а з супутником, як і належить достойникам, чого не робили навіть тоді, коли наша Церква тут була значно сильніша. Він зауважив, що українці в Англії щасливіші, бо живуть ближче до України, тому не повинні ніколи забувати своєї Батьківщини і братів та сестер наших там, які й далі боряться за волю і чекають від нас підтримки й допомоги.

Підсумовуючи виступи всіх, промовляв Архипастир, радіючи перебуванню у такій дійсно українській атмосфері, серед таких щирих патріотів і побожних та жертвових для УАПЦ дітей її вірних. Владика закликав шукати один в одного позитивного, зближуватися, єднатися душами й ідеями, і Бог за молитви св. кн. Володимира прискорить волю нашому народові, відновить славу й велич Рідної Церкви-Мучениці. Грімким і однодушним співом «Довгі літа» відповіли вірні на слова Архипастира.

Храмову трапезу закінчено молитвою. У верхній прицерковній залі стомленим

На амвоні церкви св. Володимира 10 серпня 1980 р. (зліва направо): протопресвітер Іван Бурма, протоіерей Василь Медвідь, Преосвященний Єпископ ПЕТРО, протоіерей Андрій Дубиновський, о. Микола Павленко, протопресвітер Ол. Биковець.

сестрицям помагала молода Оксана Метюк, а любителі рідних пісень на чолі з голосистою Оленою Гамалією довго виспівували народні й патріотичні пісні, зокрема пісню недавно померлого в Англії учителя-патріота Лутового.

Панахида на могилі Симона Петлюри

Наперед пов'язавшись телефонічно з бр. Петром Плевако, Владика ПЕТРО в супроводі бр. П. Метюка 12 серпня виїхав до столиці Франції. 13 серпня Преосвященний відвідав і помолився в збудованому на пожертви багатьох українців храмі св. ап. Симона Зилота та відвідав могилу Головного Отамана Симона Петлюри на цвинтарі Монпарнас і відслужив панахиду. Бр. П. Метюк поклав квіти від УАГПЦ, а бр. П. Плевако — від очолюваного ним Братства УАГПЦ св. ап. Симона.

На закінчення свого короткого перебування у Франції Вл. ПЕТРО відвідав Бібліотеку ім. С. Петлюри, познайомився з її управителем бр. Йосипишиним і вписався в книгу відвідувачів.

Преосвященний Єпископ ПЕТРО і брат Петро Плевако на могилі-Симона Петлюри після відправи панахиди.

Відвідування духовництва й вірних

Повернувшись до Англії, разом з прот. Ол. Биковцем, П. Метюком та І. Гамалією Преосвященний Владика відвідав шістьох священників УАПЦ і багато визначних парафіян у Лондоні, Брадфорді, Манчестері, Престоні й ін., закріплюючи внайма й нав'язуючи нові для добра Св. Церкви. Відвідавши бр. М. Бурму, Архипастир відслужив панахиду на могилі його невіджалуваної дружини Марії та провів кілька годин в гостинному домі подружжя Чоботько. Панотець і паніматка Бурми, о. Микола й о. Андрій, Оксана Метюк та Михайло й Катерина Лаговські не раз приймали в себе заокеанських гостей, а голова ПРАДи з дружиною Ідою запросили Владика й о. Олександра до себе на цілий день перед від'їздом їх до Лондону.

Часто господарі Владики подружжя Іван і Олена Гамалії та господарі отця Олександра Павло й Олена Метюки (пані Олена — секретар Парафіяльної Ради) по черзі запрошували до себе Владика й місцеве духовництво на багаті прийняття, що проходили в братерській атмосфері, в будівництві плянів покращення й поширення церковного життя в Англії. Заокеанські гості ніколи не забудуть їхньої гостинності й опіки, вони не рахувалися ні з часом, ні з працею, ні з коштами. Велике їм спасибі! А Господь нехай винагородить їм сторицею здоров'ям, успіхами в житті й вірі на довгі дні.

Проголошення Катедр УАПЦ в Англії. Спільне засідання Єпархіяльної і Парафіяльної Рад.

Після вечірні напередодні в неділю 17 серпня відбулася друга Архиєрейська Літургія в храмі св. кн. Володимира. Співав хор у повному складі, часи читав Григорій Мельник, Апостола М. Бурма. Проповідь Владики була присвячена відродженню УАПЦ в 1921 р. та зберіганню заповітів Великого Митрополита Василя. Владичі сослужили п'ять священників. Як і в попередню неділю, так і в цю хвора паніматка Анастасія приймала Св. Тайни. Після Літургії о. протопресвітер Іван Бурма очолює соборний молебень за щасливу поворотню подорож Вл. ПЕТРА й о. Ол. Биковця, які молилися у Віварі.

В кінці відправи Грамотою Преосвященного Владики ПЕТРА проголошено церкву св. Володимира в Ройтоні Катедрою УАПЦ (Соборноправної) у Великобританії та затверджено причет і створено мійсійний осередок. Надхнений дорученими йому обов'язками постійного духовника причету Катедрі полум'яне слово виголосив на прощання о. прот. Андрій Дубиновський. У прощальному слові о. Олександр привітав найбільшого жертводавця на придбання цього храму бр. Григорія Панькова, побожного паламаря, і попереднього голову Парафіяльної Ради бр. І. Лакузу.

На фоні іконостасу зроблено спільне фото духовництва, членів Єпархіяльної й Парафіяльної Рад, хору й сестрицтва та частини парафіян.

Підкріпивши сили смачним пісним обідом, що його приготували сестриці під проводом Варвари Волек, приступили до спільного засідання ЄЦР і ПР з участю присутніх парафіян. Головував о. Іван Бурма, секретарював бр. Іван Самійленко. Інформація про події, що привели до П'ятого Надзвичайного Собору в 1973 році, дав о. Ол. Биковець, а про стан церковних справ у Великобританії інформували о. І. Бурма й бр. І. Кулаківський. Бр. І. Самійленко в дискусії висловлював задоволення з того, що гості з США «говорять до нас сучасною мовою». Багато присутніх ставили запитання і отримували вичерпні відповіді. Засідання закінчилося в стані загального духового піднесення і довіря до керівного органу Малої Ради УАПЦ (Соборноправ.) в США.

Панахида на могилі Гетьманича Данила

Розшукавши могилу Гетьманича Данила Скоропадського на Гамстедському цвинтарі в Лондоні завдяки доброзичливості опікунки могили пані Калужинської, Преосвященний Владика ПЕТРО перед від'їздом до США відслужив панахиду на його могилі в сослуженні Голови УПЦР протопресвітера Олександра Биковця, протоієрея Андрія Дубиновського і священника Миколи Павленка. Дякував бр. Павло Метюк. На пам'ятнику з барельєфом Гетьманича видніються слова його життєвої програми: «Будую Україну з усіма для всіх». Вірному синові України й УАПЦ проспівано всіма «Вічну

пам'ять.» (На жаль, не зроблено фотографії, бо фотограф мав труднощі розшукати цвинтар Гамстед.)

Незабутня подорож закінчилася щасливим від'їздом Владики і його супутника назад до США.

Вірний УАПЦ

АРХИМАНДРИТ ПАВЛО ОБСЛУГОВУЄ ДВІ ПАРАФІЇ

Крім обслуги своєї парафії св. князя Володимира в Обурні, Н. Й., Високопреподобний отець архимандрит ПАВЛЮ, почавши з липня 1980 року, обслуговує ще й церквочку св. апостолів Петра й Павла на Союзівці. Цю церкву на честь воїнів Буковинського куреня, що життя своє віддали за Батьківщину-Україну в Другій світовій війні, власними руками поставив п. сотник Петро Войновський.

Храмове свято в Обурні

26-27 липня о. архимандрит Павло як настоятель вітав з приводу храмового свята в Обурні Преосвященного Владику ПЕТРА, Єпископа Січеславського, який у сослуженні з ним і протопресвітером о. Ол. Биковцем рукоположив у священники дякона цієї парафії о. Василя Рубана. Після Архиєрейської Служби Божої й молебня з обходом навколо церкви відбувся храмовий обід. Цього дня було багато гостей переважно з Сиракуз, зокрема паніматка Олена Склонна і її син інж. Ростислав, які стало відвідують Служби Божі, коли приїздить о. архимандрит, а часто й зупиняється в їхньому гостинному домі в Сиракузах по дорозі до Обурні. Як і завжди, Апостола читав інж. Р. Склонний, а Службу Божу співала вся церква.

В час гостинного обіду о. настоятель представив гостей, сказавши привітальне слово. Довше спинився над висвятою о. Р. Рубана протопресвітер Ол. Биковець. Промовляв ще гість з Сиракуз п. Григорій Коваленко. Останнім промовляв Владика Петро, який розпочав трапезу молитвою і її закінчив.

У серпні о. архим. Павло стало доїздив на Союзівку до церквочки св. ап. Петра й Павла. 17 серпня по Службі Божій при численній участі вірних і чудовій погоді о. Павло відправив біля церквочки торжественну панахиду за спокій душі бл. п. Дарії в Нижанківських Снігурович

— сестри дружини п. сот. П. Войновського, яка упокоїлась у Вінніпегу. 24 серпня по Службі Божій біля церквочки посвятив овочі.

7 вересня о. Павло завітав до Обурну, де по Службі Божій відправив панахиду за спокій душі своєї незабутньої учительки, яка померла 23 вересня 1979 р. в Україні.

На Різдво Богородиці о. архимандрит відправляв на Союзівці, додавши й панахиду за свою учительку. 5 жовтня знову відправляв у своїй парафії в Обурні. Далека віддаль не дозволяє частіше відвідувати цю парафію, а побожні парафіяни так хотіли б мати сталого настоятеля, що ним з часом стане недавновисвячений священник о. Василь Рубан.

30-ліття священства о. протоєрея Івана Кульчицького

На саму Покрову припадало 30-ліття священства о. прот. І. Кульчицького, що його висвятив у священники в Мюнхені пок. Владика Митрополит Ніканор. Теологію овчятив скінчив у Варшаві, а в Німеччині політехніку, працює у великій фірмі в Петерсоні, Н. Дж., як інж.-архітект. В час студій був диригентом хору семінаристів. Має гарний голос, і люди ним захоплюються.

Як священник, людина великого серця, любов до ближнього у нього стоїть на першому місці. В останній час став жертвою своєї щирої праці для зближення православних українців: за участь у святі піднесення о. Павла до сану архимандрита Консисторія Блаженнішого Митрополита Мстислава позбавила його настоятельства в церкві св. Покрови в Кліфтоні, Н. Дж.!

Тому 12 жовтня о. прот. І. Кульчицький поїхав з о. архим. Павлом на Союзівку і тут відправив Службу Божу та сказав до вірних гарне слово, а о. Павло привітав його теплими словами, вказавши на ненормальний стан, що цьому визначному священникові приходить так скромно відзначати 30-ліття священства. Після цього о. Павло підніс о. Іванові багатоліття. Як і завжди, прекрасно співав церковний хор під диригентурою п. проф. Вол. Бакума.

А що свято Покрови випало у вівторок, його перенесено на неділю 19 жовтня. По Службі Божій на подвір'ї при чудовій погоді з прапорами стали п. полж.

Содоль-Зілинський і сот. П. Войновський, а о. архимандрит відправив торжественну панахиду за воїнів Буковинського куреня і всіх воїнів, які впали на полі боротьби за волю України, виголосивши при цьому зворушливу проповідь про Покрову Пречистої Діви Марії, що зробило на присутніх велике враження. Всі проповіді о. Павла нав'язні глибокорелігійним змістом викликають у вірних зворушення.

Закінчився жовтень, настав листопад. І 2-го й 9-го о. Павло знову завітав на Союзівку до цієї Мазепинської церкви, що її відвідують час від часу наші визначні люди й подивляють працю рук однієї людини — сот. Петра Войновського. Влітку відвідав церкву п. д-р ред. Р. Голіят, а ось недавно з Філадельфії п. д-р М. Ценко, який справді був захоплений працею сот. П. Войновського.

Надходить зима, а з нею і в природі начне співати свою пісню осінній, а потім зимовий буревій, що стануть на перешкоді в далеких подорожах о. архимандрита. Але напевно він по змові даватиме людям нагоду вислухати Службу Божу в обох цих парафіях.

Н. Н.

ЧИТАЧІ ПИШУТЬ

Шановна Редакція і Адміністрація журналу «Православний Українець»!

Широ дякую панові Антонові Кушчинському за статтю «Україна воскресне» в журналі «Православний Українець» ч. 157-158. Автор не жалів труду і написав чудову статтю відповідно до теперішнього часу.

Радію з цілої душі, що милосердний

Господь посилає людей, які у зневірені їхні серця вкладає надію і силу до життя. І хоч ворог ровкладає наш народ і не дає Україні стати на твердий шлях в нашому національному будівництві, то такого змісту статті будують кожну людину.

Побажаним було б якнайбільше таких статей писати, щоб люди не вірили в тропанду страху і бачили своїми очима не тільки чужих, але і своїх первертнів.

З щирим привітом і пошаною

Степанія Демчук
(пенсумератор журналу)

До редакції «ТУ»

В неділю, 23.11.80 р., в радіопередачі «Голосу Америки» російською мовою, в програмі «П'ять років після Гельсінкі» (звіт приготовлений Державним департаментом США), в розділі «Релігія в СССР», розповідалося про Російську, Грузинську і Вірменську Православні Церкви. Підкреслено, що через вісім років в Росії буде відзначатися 1000-ліття Православ'я.

А що збираються відзначувати українці? Одні — 1000-ліття католицизму в Україні, другі — християнства, а треті ще не вирішили. Тож не дивуйтесь, чому Державний департамент віддав кн. Володимира й Православ'я москалям. Не нарікаймо на воріженьків, бо ми самі собі вороги і фальсифікатори історії України. Живемо при кінці 20-го сторіччя і ще не знаємо, «Хто ми? чийх батьків діти?» (Шевченко).

М. Семенець

ВИДАВНИЦТВО У А П Ц "ПРАВОСЛАВНИЙ УКРАЇНЕЦЬ"

видало

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ МОЛИТОВНИК

для вжитку побожних українських родин, дітей і молоді та для церковного вжитку священнослужителів, дяків-диригентів і церковних хорів.

У Молитовнику подано: Молитви на різні потреби (Вечірні й Ранні, перед і після Св. Причастя, перед і після науки та ін.); Винятки з Катехизму; Співи з Всенічної, Літургії, Молебня й Панахиди; Стихири й Догматики та Тропарі й Кондаки воскресні 8-ми голосів; Тропарі, Кондаки, Величання й Прокимни та Причасні річного церковного кругу; Канти й колядки та Довідник про Пасхалію, свята й пости.

Виразні й читкі шрифти, добрий і міцний папір, тверда оправа з золотим нагиском, зручий формат, понад 120 стор. Ціна з пересилкою — \$5.00, у м'якій оправі — \$3.00.

Набувати можна в усіх парафіях УАПЦ в США й інших країнах або замовляти у Видавництві.